

Embalaža in odpadna embalaža – novosti

24.4.2021 je stopila v veljavo nova Uredba o embalaži in odpadni embalaži, z namenom zagotavljanja visoke ravni varstva okolja z preprečevanjem ali zmanjšanjem kakršnih koli vplivov embalaže in odpadne embalaže na okolje, ter da se zagotavlja delovanje notranjega trga in se preprečuje trgovinske ovire ter izkrivljanje in omejevanje konkurence.

Uredba določa pravila in pogoje za proizvodnjo embalaže, njeno uporabo, dajanje na trg v Republiki Sloveniji in distribucijo ter pravila ravnanja z odpadno embalažo in pa tudi pravila in pogoje za ponovno uporabo embalaže, zbiranje, recikliranje in druge postopke predelave odpadne embalaže, vse to pa z namenom, da se kar najbolj zmanjša obseg odstranjevanja odpadne embalaže, s tem pa prispeva k prehodu na krožno gospodarstvo.

Tukaj si lahko sposodimo misel pionirja krožnega gospodarstva Walterja Stahela »*Današnji proizvodi so jutrišnje surovine po včerajšnjih cenah*«.

Katera embalaža je zavzeta v Uredbi?

Vsa embalaža ne glede na embalažni material, ki se daje na trg v Republiki Sloveniji in ki se uporablja v industriji, obrti, trgovini, storitvenih in drugih dejavnostih, gospodinjstvih in drugod. Sem spada tudi vsa odpadna embalaža ne glede na embalažni material, ki se daje na trg v Republiki Sloveniji in ki se uporablja v industriji, obrti, trgovini, storitvenih in drugih dejavnostih, gospodinjstvih ali drugod, razen če predpisi, ki urejajo nevarne odpadke, za posamezno vrsto odpadne embalaže določajo drugače.

Nekaj primerov predmetov, ki **so** embalaža: obešalniki, ki se prodajajo skupaj z oblačilom; podloga za pecivo skupaj s pecivom; jeklenke; cvetlični lončki namenjeni za prodajo rastlin; folija, ovita okoli škatle za zgoščenko; škatlice za vžigalice; škatla za slaščice; kapsule za avtomate za napitke, ki se ob uporabi izprazni, zvitki, cevi in valji okoli katerih je navit material; škatla za slaščice.

Nekaj primerov artiklov, ki **niso** embalaža: leseni obešalniki, ovitki za zgoščene, nagrobne sveče, folija od sira, čajne vrečke, cvetlični lončki...

Servisna embalaža: plastična folija za oblačila iz čistilnice; vrečke za sendviče, papirnati krožniki in kozarci za enkratno uporabo, aluminijasta folija, papirnata ali plastična nosilna vrečka, folija za hrano.

Obveznosti posameznih udeležencev:

1. **Proizvajalec** zagotavlja ravnanje z odpadno embalažo in financiranje tega ravnanja. Proizvajalec je lahko embalер, pridobitelj embaliranega blaga, proizvajalec ali pridobitelj servisne embalaže ali tuje podjetje, ki daje embalažo na trg v Republiki Sloveniji.
 - a. **Embalер/ proizvajalec** je pravna oseba ali samostojni podjetnik s sedežem v RS, ki kot dejavnost embalira, pakira ali polni blago v embalažo (lahko pod svojim imenom ali

pod svojo blagovno znamko ali pa v embalažo na kateri je vidna oznaka njegovega imena ali njegova znamka). Lahko pa zanj druga oseba, kot dejavnost embalira, pakira ali polni blago v embalažo (lahko pod svojim imenom ali pod svojo blagovno znamko ali pa v embalažo na kateri je vidna oznaka njegovega imena ali njegova znamka).

2. **Trgovec**, ki od dobavitelja kupi embalirano blago ali servisno embalažo, ki jo je dala na trg RS oseba, ki ni proizvajalec po uredbi, plača sorazmerni del stroškov. Trgovec je pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik s sedežem v RS, ki v skladu s predpisi kot dejavnost opravlja trgovinsko dejavnost kot trgovec na debelo ali posrednik blaga v trgovini na debelo.
3. **Pridobitelj embaliranega blaga** za lastno uporabo, ki kupi embalirano blago neposredno od tujega podjetja, ki nima svojega pooblaščenega zastopnika plača sorazmerni del stroškov.
 - a. **Pridobitelj / proizvajalec** je pravna oseba ali samostojni podjetnik s sedežem v RS, ki v okviru izvajanja dejavnosti uvozi embalirano blago iz tretje države ali ga pridobi v državi članici in ga vnese na območje RS za namen nadaljnje prodaje ali prek sredstev za komuniciranje na daljavo kupuje embalirano blago neposredno od tujega podjetja izključno za lastno uporabo v okviru izvajanja svoje dejavnosti na območju RS. Če je oseba hkrati tudi proizvajalec se embalaža šteje k embalaži, ki jo daje na trg v RS.
4. **Končni uporabnik** je potrošnik ali katerikoli drug zadnji uporabnik embaliranega blaga, vključno s pridobiteljem embaliranega blaga za lastno uporabo, ki zaradi potrošnje ali končne uporabe blaga loči embalažo od tega blaga ali jo izprazni, ter trgovec ali distributer, ki zaradi nadaljnje prodaje embaliranega blaga loči skupinsko ali transportno embalažo od tega blaga ali jo izprazni. Končni uporabnik, ki izpraznjeno embalažo zavrže, tako da nastane odpadna embalaža, je izvirni povzročitelj odpadkov.
5. **Tuje podjetje in pooblaščen zastopnik:** Prodaja embalirano blago preko sredstev za komuniciranje na daljavo neposredno končnim uporabnikom, ki so lahko potrošniki v gospodinjstvu, pridobitelji embaliranega blaga za lastno uporabo ali trgovci ali distributerji, ki zaradi nadaljnje prodaje embaliranega blaga ločijo skupinsko ali transportno embalažo od tega blaga in jo izpraznijo.

Bistvene zahteve za embalažo ter označevanje embalažnih materialov in evidence dajanja na trg

1. Zahteve za embalažo

Uredba o embalaži in odpadni embalaži (Ur.l.RS št.54/2021) 7. – 11. člen

Proizvajalec ali pridobitelj embalaže mora zagotoviti, da proizvedena ali uvožena embalaža izpolnjuje vse bistvene zahteve za izdelavo in sestavo embalaže ter njeno primernost za ponovno uporabo in predelavo, vključno z recikliranjem.

Vsebnost nevarnih snovi

10. člen zahteve za mejne vrednosti težkih kovin, vsota Pb, Cd, Hg in Cr6+ manjša od 0,01 %; odstopanja za kristalno steklo v 10 členu; odstopanje za plastične zaboje in palete v 11 členu (zaradi reciklaže, s pogoji kroženja).

2. Ravnanje z embalažo – bistvene zahteve

- Minimizacija in preprečevanje na viru – obvezno
- Ponovna uporaba – prostovoljno
- Predelava
 - Snovna predelava – reciklaža – obvezno
 - Kompostiranje
 - Biološka razgradnja v CO₂, biomaso in H₂O

3. Zahteve za označevanje embalaže

Za lažje zbiranje, ponovno uporabo in predelavo, mora proizvajalec embalaže ali embaler na embalaži navesti vrste uporabljenih embalažnih materialov.

Oznaka embalažnega materiala mora biti nameščena na sami embalaži ali etiketi, pritrjeni na embalažo in mora biti jasno vidna ter dobro čitljiva. Oznaka mora biti trajna in obstojna po odprtju embalaže.

Oznake embalažnih materialov so namenjena zbiralcem, predelovalcem in odstranjevalcem odpadkov za prepoznavanje embalažnih materialov in za razvrščanje odpadne embalaže.

4. Izjava o skladnosti embalaže

Pridobitelj embalaže dokazuje verodostojnost izjave o skladnosti embalaže z dokumentacijo o izpolnjevanju zahtev, ki jo pridobi od proizvajalca embalaže v državi izvora embalaže.

Proizvajalec in/ ali pridobitelj embalaže mora zagotoviti, da je izjava o skladnosti dostopna embalerju ali pristojnemu inšpektorju na njegovo zahtevo. Embaler lahko uporablja embalažo, če je pridobil izjavo o skladnosti, kopijo izjave o skladnosti mora predložiti pristojnemu inšpektorju na njegovo zahtevo.

Novi ISO standardi

- ISO 18601:2013 Embalaža in okolje
- ISO 18602:2013 Optimizacija embalažnih sistemov
- ISO 18603:2013 Večkratna uporaba
- ISO 18604:2013 Snovno recikliranje
- ISO 18605:2013 Energetska predelava
- ISO 18606:2013 Organsko recikliranje

5. Evidenca o dajanju embalaže na trg v RS

Proizvajalec mora vsako koledarsko leto posebej voditi evidenco o embalaži, dani na trg v RS. Evidenca vsebuje podatke o masi embalaže, ločeno po teh embalažnih materialih:

- Papir in karton
- Plastika
- Les
- Železo in jeklo
- Aluminij
- Steklo
- Drugo (npr. keramika, tekstil ali material biološkega izvora)

6. Registri in vodenje evidenc

Proizvajalec se mora vpisati v evidenco 30 dni po začetku opravljanja dejavnosti. Evidenco je potrebno voditi ločeno po embalažnih materialih, ločeno za embalažo blaga in servisne embalaže.

Poročanje je na tri mesece.

V nove evidence se prenašajo obstoječe evidence:

- Proizvajalcev pod 15 ton, ki so vpisani pri ARSO
- 24. april 2021 + 30 dni
- Evidence po novem od 1. julija 2021
- Poročanje po novem za julij, avgust, september, do 30 oktobra 2021.

Uporabni viri:

- <http://www.opti-pack.org/>
- <http://www.wrap.org.uk/category/subject/packaging>
- <https://imageen.gzs.si/pripone/embalažna%20knjižica.pdf>
- <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2021-01-1053/uredba-o-embalazi-in-odpadni-embalazi>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32019L0904>

Pripravila:

Mojca Umek

Samostojna svetovalka